

AO-00068/2024

Hble. Sr. Carles Campuzano Canadés
Conseller
Departament de Drets Socials
Psg. Taulat, 266-270
08019 Barcelona

Senyor,

Us escric amb relació a l'actuació d'ofici que he decidit obrir referent a la sobreocupació actual del centre d'acolliment Girona.

En visita institucional al centre el dia 4 d'abril de 2024 se'ns informa que en aquell moment constaven ingressats al centre 49 infants i adolescents, d'entre els quals 11 adolescents escapolides, mentre l'ocupació que consta al Sistema d'informació i gestió en infància i adolescència del centre, d'acord amb la informació proporcionada per la mateixa direcció del centre és de 36 places.

Segons s'exposava, en una darrera inspecció al centre es va informar a la Direcció que la voluntat de la DGAIA era ampliar a 56 les places del centre per així poder donar resposta a la realitat que es dona, de fet, al centre, permanentment sobreocupat i així poder dotar-lo d'una plantilla estructural que doni resposta a aquesta situació consolidada *de facto* en el temps.

La petició d'augment de places sembla que s'havia fet per part d'una direcció anterior i que, mentre no es formalitza, es contracten educadors i educadores de suport o reforç que no poden establir ni consolidar el seu lloc de treball, amb les dificultats de construcció d'equips i de figures de referència per als infants i adolescents.

Paral·lelament s'ha rebut una queixa a la institució per part de membres de l'equip del centre, 3418/2024, que demanen la intervenció immediata de la síndica per tal de

poder corregir la voluntat d'ampliació de places del centre i de consolidació de la sobreocupació actual.

Exposen que constantment l'equip es veu desbordat pel nombre d'infants i adolescents que resideixen al centre, sovint amb problemàtica de salut mental, discapacitat i trastorn de conducta associats i l'atenció individualitzada que demanden. Es remeten a l'avaluació de riscos psicosocials que es va fer en el seu moment, 2015, en què es constatava molt malestar per part dels professionals, alguns d'ells emmalaltits degut a l'estrès i pressió emocional, als nombrosos escapoliments que es donen al centre, i en general a les diverses situacions molt delicades que implica la gestió de la convivència en un mateix centre d'un nombre tan elevat d'infants i adolescents amb problemàtica complexa, diversitat d'edats, (molts nadons i menors de 6 anys), que qualifiquen de maltractament institucional.

Des de la institució ja es van emetre diverses resolucions, a les que em remeto, AO-00015/2017, AO-02622/2011, Q-09962/2016, AO-00014/2017, AO-00226/2017, en què ens manifestàvem en contra del projecte d'ubicació dels dos centres d'acolliment, Misericòrdia i Oikia, en un mateix equipament, esdevenint un "macro-centre", que a la pràctica acull al voltant de 90 infants i adolescents. A banda de les resolucions del Síndic, el Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya amb el suport de la majoria absoluta del consistori municipal de Girona, també es va pronunciar contra aquella decisió, amb una forta repercussió mediàtica i social.

Ja en aquell moment, el centre d'acolliment Misericòrdia disposava de 36 places i estava a la pràctica ocupat per 50 infants. El centre Oikia també va doblar les places de capacitat inicialment previstes, 20, a les que consten actualment al Registre d'Entitats, Serveis i Establiments de Serveis Socials, RESES, 40. Així els adolescents que inicialment estava previst que no compartissin habitació, actualment la comparteixen, i els adolescents que generen problemes de convivència, acaben ocupant habitacions individuals però desplaçant a altres adolescents a compartir habitacions que estaven previstes per a ús individual entre tres.

Són diversos els arguments que s'han esgrimit per tal de defensar que la construcció, consolidació, ampliació i sobreocupació de centres residencials per a infants i adolescents suposa una vulneració de drets dels infants i adolescents en situació de desemparament.

La Llei 14/2010 (articles 111,132), les Directrius sobre modalitats alternatives a la cura dels nens aprovades per l'Assemblea General de Nacions Unides de l'any 2010, els Estàndards de Qualitat en l'Acolliment Residencial elaborat per especialistes del Grup d'Investigació en Família i Infància a la Universitat d'Oviedo del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, el Programa Marc per als Centres Residencials publicat per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, el Pacte per la Infància (punt 2.3), l'estudi elaborat per la DGAIA el 2016, sobre el benestar subjectiu dels adolescents sota tutela a Catalunya, en col·laboració de l'Institut sobre la recerca i qualitat de vida de la Universitat de Girona, el Pla de Millora del sistema d'atenció a la infància (objectiu estratègic 6.2, punts 58 i 59)...subratllen la necessitat que la mesura d'acolliment familiar ha de ser sempre la mesura preferent respecte l'internament a un centre, en cas de desemparament. També indiquen que, en cas d'ingrés residencial, les característiques estructurals dels centres han de ser com més semblants millor a les condicions que ofereix una llar ordinària, sense espais

excessivament grans, amb habitacions preferentment individuals, que facin possible una personalització de la vida en el centre i una minimització de l'impacte que implica la institucionalització.

Al darrer informe emès per la institució, Desinstitucionalització del sistema de protecció a la infància i l'adolescència, el novembre de 2023, es fa constar que els efectes de la institucionalització dels infants i adolescents són més evidents quan les condicions de vida que ofereixen els centres residencials s'allunyen de les que tindrien aquests infants i adolescents en un entorn familiar.

Així es constata que els recursos residencials haurien de ser de dimensions reduïdes perquè la vida quotidiana dels infants que hi resideixen es pugui dur a terme en unes condicions més favorables i similars a les d'un entorn familiar, perquè es pugui garantir la participació real d'aquests infants en el funcionament del recurs, i també perquè la grandària dels centres està estretament relacionada amb la qualitat de l'atenció que s'hi presta. Un nombre reduït de places facilita l'atenció individualitzada als infants per part del personal educador i la feina de l'equip educatiu.

A l'informe extraordinari La protecció a la infància en situació d'alt risc social a Catalunya, publicat per la institució del Síndic de Greuges l'any 2009, ja es posava de manifest que els centres més petits són, en general, els que obtenen els millors resultats en els indicadors de qualitat, com ara la mitjana de temps de treball dels educadors (experiència dels educadors al centre), i en les ràtios d'infant per professional.

A l'informe recent, emès a finals de 2023 es fa constar que, malgrat l'esforç que s'ha fet per reduir la grandària dels nous centres creats, amb dades del febrer de 2023 més de la meitat dels infants tutelats que resideixen en centre, el 55,0 %, i més d'una tercera part dels infants amb mesura protectora, el 34,4 %, estan encara acollits en centres grans, de vint places o més. Aquests centres, tot i que sovint s'organitzen internament en unitats de convivència més petites per poder compensar o minimitzar l'impacte de la grandària en el benestar dels infants que hi resideixen, acostumen a situar-se en instal·lacions molt allunyades dels estàndards d'un entorn familiar.

A la grandària, cal sumar-hi la sobreocupació, un 14,4 % de centres amb places sobreocupades, i un 25,2 % d'infants i adolescents que resideixen en recursos residencials amb sobreocupació. El percentatge de places sobreocupades en el conjunt del sistema de protecció és del 2,8 %. Amb caràcter general, com més gran és el recurs residencial, més tendència té a la sobreocupació. Per tipologia de centre, els centres d'acolliment són els que tenen més tendència a la sobreocupació. L'any 2023, el 60,9 % de centres d'acolliment tenien places sobreocupades (amb un 66,1 % d'infants i adolescents en centres amb sobreocupació), i aquestes places ocupades representen el 12,6 %.

Cal recordar de nou que aquesta situació de sobreocupació genera moltes dificultats d'intervenció educativa, especialment perquè amb ràtios d'infants per professional més elevades es fa més difícil proporcionar a aquests infants i adolescents l'atenció individualitzada que requereixen i la cobertura de les seves necessitats afectives i de benestar.

En part, la sobreocupació i la dilació de l'estada als centres està provocada per la falta de recursos adequats per atendre les propostes fetes pels equips tècnics corresponents i pel retard en l'execució de les propostes de mesura de protecció formulades pels equips tècnics.

Amb relació als equips tècnics cal recordar també que, d'acord amb el que disposa la Cartera de Serveis, el servei de centre d'acolliment ha de disposar d'un equip tècnic, format per treballador/a social, psicòleg/a, pedagog/a, metge/essa, cada 30 infants.

Des de fa uns anys, el Síndic de Greuges insisteix en els dèficits d'adequació dels recursos que té el sistema protector per atendre les necessitats de protecció dels infants. Les dades de què disposa aquesta institució posen de manifest que una part dels infants i adolescents que estan dins del sistema de protecció no tenen assignat el recurs alternatiu a la família més adequat a les seves necessitats.

En aquest sentit són diverses les propostes i recomanacions realitzades i que consten a l'informe al que em remeto, que donen resposta a la situació de fons que pot explicar la grandària i la situació de sobreocupació en què es troba el centre d'acolliment Girona actualment.

No obstant això, i pel que fa concretament a la situació d'aquest centre, us suggereixo de nou, i atenent tota la regulació i recomanacions que consten a la normativa, resolucions i documents ja esmentats, que valoreu la idoneïtat de replantejar la dimensió i ubicació del centre d'acolliment Girona.

En tot cas, us suggereixo que no amplieu i per tant consolideu el nombre de places d'ocupació actual del centre, que en cas de ser certa la informació facilitada per part dels professionals del centre, podria arribar a establir-se en 57 places.

Us suggereixo que prengueu les mesures adequades, per tal que, en cas de mantenir-se el centre en la ubicació actual, s'aconsegueixi limitar la seva ocupació a les 36 places que consten previstes.

Us suggereixo, en aquest sentit, que es doti el centre de l'equip tècnic i dels professionals que preveu la cartera de serveis socials de forma estructural i garantint l'estabilitat que l'equip requereix per atendre els infants i adolescents ingressats de manera adequada.

Us suggereixo que escolteu els professionals i la direcció del centre per valorar la situació actual del centre i les propostes de millora que plantegen.

Us demano que em feu arribar la informació i documentació que considereu escaient per a l'estudi i resolució de l'assumpte plantejat i el vostre determini respecte les recomanacions que us faig arribar.

Atentament,

Signat digitalment per
Esther Giménez-Salinas
Sindica
Síndic de Greuges de Catalunya

Data i hora de signatura: 2024-05-03 13:26:38 +01'00'